

MEMÒRIA D'ACTIVITATS DE L'IECBV ANY 2022

Joaquim SERRANO I JAÉN
Secretari de l'IECBV

A continuació, es mostren algunes de les activitats que ha promogut o en les quals ha participat l'Institut d'Estudis Comarcals del Baix Vinalopó durant l'any 2022. Tanmateix, una gran part de les activitats són les mateixes o semblants que en l'any anterior, ja que estan pendents de resolució, bé perquè encara no han estat contestades, bé perquè han resultat negatives. Ho indiquem en cadascuna d'aquestes.

A) ESCRITS, INFORMES, AL·LEGACIONS

- L'informe, amb la proposta de declaració dels **punts històrics d'Elx** com a BIC (Bé d'Interés Cultural), el de Santa Teresa (1756) i el de Canalejas (1913), a més de l'aqüeducte de Riegos de Levante (1924), és antic. L'IECBV ja ho va proposar el 2018 a l'alcalde Carlos González (encara que només el de Riegos de Levante). Però la primera proposta fou a l'alcalde Alejandro Soler Mur (16 juny 2007-11 juny 2011) i després a l'alcaldesa Mercedes Alonso García (11 juny 2011-13 juny 2015). Demanàrem als dos alcaldes que l'Ajuntament sol·licitara l'expedient davant la Conselleria de Cultura. Com que no ens respongueren, acudírem directament a la mateixa Conselleria, la qual tampoc va contestar. Ara, al febrer de 2023, l'agrupació política Compromís per Elx ha portat al Ple Municipal la proposta de catalogació dels punts.
- L'escrit adreçat a l'alcalde d'Elx (maig de 2021) en què l'IECBV manifestava la seua protesta vers la llicència d'enderrocament de l'edifici de **Magatzems Parreño** no va donar resultat satisfactori. L'edifici acabà enderrocat poc temps després. Ni tan sols tingué èxit l'escrit adreçat al senyor Conseller de Cultura de

la Generalitat Valenciana. En aquest escrit, recordem, manifestàvem que no consideràvem ajustada a la legislació patrimonial vigent l'aprovació de l'esmentada llicència d'enderrocament de l'edifici, sense el permís que garantira l'edificació substitutòria segons el que marca la llei (article 13.7 del Decret 62/2011) (maig de 2021).

- No obstant això, sí que van estar aprovades com a Àrees de Vigilància Arqueològica els àmbits del **Recinte Històric i del Raval-Sant Salvador** al catàleg de proteccions, dins el context de revisió del Pla d'Urbanisme de 1998. A l'octubre del 2022, el Ple Municipal aprovà la modificació puntual estructural del PGOU i del Pla Especial de Protecció d'Edificis i Conjunts del terme municipal d'Elx per incloure aquells àmbits com a AVA al catàleg de proteccions.
- Respecte de la demanda de diversos col·lectius de l'actualització i reconsideració dels criteris de formació d'un nou **catàleg de béns a protegir**, immobles, jaciments arqueològics i espais naturals (a més d'un registre del palmerar), l'Ajuntament finalment ho va licitar en la segona meitat de 2022. A l'octubre començà la concurrència dels interessats, dos candidats, els projectes dels quals –entre finals de febrer i inicis de març– estan en procés d'examen.
- En relació al **jaciment de l'Arsenal**, l'escrit que adreçarem al novembre de 2020 (juntament amb altres associacions i col·lectius) al director de l'Institut Universitari d'Investigació en Arqueologia i Patrimoni Històric (INAPH) perquè considerara les conseqüències que hi tindria la urbanització projectada, encara no ha tingut resposta. Tampoc la carta adreçada al senyor conseller de Cultura perquè no s'autoritzen actuacions en l'esmentat indret, ja que, a més, la urbanització posaria en perill la declaració de Patrimoni de la Humanitat del Palmerar.
- Altrament, tant els escrits adreçats el juliol de 2021 a l'alcalde d'Elx, respecte de l'edifici del **Mercat Central d'Elx** (1965), com l'adreçat al president de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer per saber si aquesta institució ha autoritzat l'Ajuntament d'Elx a deixar com a definitiu l'edifici del «Mercat provisional» a l'àrea verda de domini del vessant de la Rambla del Vinalopó, han donat resultats dispars, ja que la reforma anunciada per a l'edifici de l'arquitecte Santiago Pérez Aracil no respecta la integritat de l'edifici. I, en el cas de la ubicació en zona verda del

- mercat provisional, de moment no hi ha hagut cap resposta negativa. En conseqüència, el projecte de l'Ajuntament va avant.
- Tampoc tenim resposta del senyor alcalde d'Elx perquè iniciï la rehabilitació integral del **convent de la Mercé**, i no cedisca aquest bé patrimonial a la iniciativa privada per cinquanta anys, com contempla l'Ajuntament en resposta a un grup d'empresaris que projecten convertir aquest recinte en un hotel (30 de desembre de 2021). Tampoc tenim resposta de la Conselleria de Cultura, a la qual ens adreçarem pel mateix motiu el gener de 2022. Tanmateix, aprofitarem l'avinentsa de l'apertura del període d'al·legacions a la modificació del PGOU per a refutar la intenció municipal de fer definitiu l'esmentat mercat provisional, i la de la cessió a empreses privades del convent de la Mercé (20 de gener de 2022). Al·legacions que tornarem a presentar al juliol de 2022 per les mateixes causes susdites.
  - Cap contestació efectiva, amb resultats pràctics, respecte de la proposta de petició a la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament d'Elx i a l'Institut Valencià de Cultura de la Generalitat Valenciana perquè protegissen el **Patrimoni audiovisual local**, petició reiterada en diverses ocasions, amb semblants resultats.
  - Hem participat en la reunió de la **Mesa Municipal de Patrimoni**. A l'última (15 de desembre de 2022) hi lliurarem un llistat de preguntes a la presidenta de la Mesa, la regidora d'Urbanisme, Ana Arabid Mayorga. Després d'un any i mig de la seua formulació, o bé no han sigut contestades o bé sols ho han estat parcialment. Per exemple, si hi ha previstes actuacions per a la conservació dels búnquers i la trinxera dels Bassars. També, volíem conèixer en quin estat es troba l'expedient de declaració BIC corresponent al Pantà d'Elx, canal de desviació de 1910 i séquies del palmerar, o sobre el projecte d'urbanització de l'àrea arqueològica de l'Arsenal. No en tenim resposta a hores d'ara.
  - Tanmateix, resultà positiva la insistència en la necessitat de cercar un nou emplaçament per a disparar les **masclètades** de les festes de la Mare de Déu d'agost, ja que el 2022 foren ja botades fora de Rerepalau (escrits del 5 de juliol de 2019 i 7 de febrer de 2020).
  - Hem presentat cartes a l'Ajuntament, a la Diputació i a la Conselleria de Política Territorial amb la pregunta de per què estaven eliminant el **baladre** de la carretera d'Elx a Dolors. Una operació, amb el seu evident impacte, de la qual l'opinió pública no se n'ha assabentat (8 d'agost de 2022).

- Així mateix, hem participat com a associació a la **Festa del Palmerar**, organitzada per diverses associacions com ara Volem Palmerar (26 de novembre de 2022).
- Hem presentat diverses **tribunes a l'opinió pública** en nom d'IECBV a càrrec de Joaquim Serrano i Jaén: «El convent de la Mercé d'Elx: un destí incert» (14 de gener de 2022); «Arxivar, fotografiar, documentar el Patrimoni» (6 de juny de 2022); «El MAHE i la història d'Elx» (3 d'octubre de 2022), tots aquests al diari *Alicante Plaza*.

B) ACTIVITATS INTERNES DE L'IECBV

- **Assemblea General Ordinària**, celebrada el divendres dia 8 d'abril de l'any 2022 celebrada de manera telemàtica.
- **Reunions periòdiques** de la Junta Directiva, també *on line*.

La Rella

dijous 10 novembre, Elx
Centre de Congressos «Ciutat d'Elx», 20:00 hores
Presentació a càrrec de Sandra Montserrat Buendía, acadèmica de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Conferència:
«El convent de l'Orde de la Mercé a Elx: de l'esperit de croada a lloc d'enterrament»
per Anna M. Álvarez Fortes

dijous 17 novembre, Santa Pola
Biblioteca Central, Casa de Cultura, 20:00 hores
Presentació a càrrec de Shami Mendiratta, artista il·lustrador de la revista
Conferència:
«El Portus Ilicitanus (Santa Pola): investigacions recents i socialització del coneixement»
per Juan Francisco Álvarez Tortosa, María José Cerdá Bertomeu, Daniel Mateo Corredor, Daniel Tejerina Antón, Jaime Molina Vidal

dijous 24 novembre, Creuillent
Casa de Cultura «José Candela Lledó», 19:30 hores
Presentació a càrrec de Salvador Ordóñez, exsecretari d'Estat d'Universitats,
Conferència i reportatge audiovisual:
«El naturalista Juan Vilanova y Píera. La tasca del pare de la prehistòria valenciana al millor d'Alicant»
per Daniel Belmonte Mas i Ana Satorre

L'INSTITUT D'ESTUDIS COMARCALS DEL BAIX VINALOPÓ
es complau a anunciar la presentació del número 35 del seu anuari

UDIS COMARCA DEL BAIX VINALOPÓ
AJUNTAMENT DE CREUILLENT
AJUNTAMENT DE SANTA POLA
AJUNTAMENT D'ELX

Fig 1. Targetó de presentació de *La Rella* 35 al Baix Vinalopó.

C) PRESENTACIONS

- **Presentacions de *La Rella*/35**, *Anuari de l'Institut d'Estudis Comarcals del Baix Vinalopó*, a Elx, Creuillent i Santa Pola. El dijous, 10 de novembre de 2022 es presentà al Centre de Congressos d'Elx, amb la conferència sobre l'article «El Convent de

l'Orde de la Mercé a Elx: de l'esperit de croada a lloc d'enterrament», a càrrec d'Anna Maria Álvarez Fortes. El dijous 4 de novembre, a la Casa de Cultura José Candela Lledó de **Crevillent**, amb la projecció de l'audiovisual i conferència «El naturalista Juan Vilanova y Piera. La tasca del pare de la prehistòria valenciana al migjorn d'Alacant», a càrrec dels autors Daniel Belmonte Mas i Ana Satorre Pérez. I també el dijous, 17 de novembre, a la Casa de Cultura de **Santa Pola**, amb la conferència «El *Portus Ilicitanus* (Santa Pola): investigacions recents i socialització del coneixement», a càrrec de Juan Francisco Álvarez Tortosa, María José Cerdà Bertomeu, Daniel Mateo Corredor, Daniel Tejerina Antón i Jaime Molina Vidal.

Fig. 2. Acte de presentació de *La Rella 35* a Elx, amb conferència d'Anna M. Álvarez Fortes i ressenya de Sandra Montserrat Buendia (Autor: Matías Segarra).

Fig. 3. Presentació de *La Rella 35* a Santa Pola, durant la intervenció de l'artista il·lustrador de l'anuari, Shami Mendiratta.

Fig. 4. Acte de presentació de *La Rella 35* i homenatge a Juan Vilanova y Piera a Crevillent, amb participació de Salvador Ordóñez i conferència dels autors Daniel Belmonte i Ana Satorre.

D) ALTRES ACTIVITATS

- Activitats continuades a les **xarxes socials**, com ara a Twitter i Facebook, aquella amb prop de huit-cents seguidors als inicis de 2023.
- **Cicle de Cinema en Valencià**, organitzat per la Universitat Miguel Hernández amb col·laboració del Cineclub Luis Buñuel, ACPV-Casal d'Elx, El Tempir i l'Ajuntament d'Elx. El dijous 20 de gener de 2022, *Sis dies corrents*, de Neus Ballús; el dijous 24 de febrer de 2022, *El ventre de la mar*, d'Agustí Villaronga; i el dijous 24 de març de 2022, *L'ofrena*, de Ventura Durall.

Fig. 5. Cartells anunciadors del Cicle de Cinema en Valencià de 2022.

- Visita a **Vila Adelaida** (Santa Pola), construcció modernista de l'arquitecte Marcel·lià Coquillat i Llofriu (1910), inscrita com a Bé de Rellevància Local. La visita tingué com a amfitrió l'artista Shami Mendiratta, que ens mostrà la casa, un autèntic museu que permet, alhora, gaudir de la seua obra plàstica, exhibida en llurs estances (10 de desembre 2022).

Fig. 6. Diverses imatges de la vistia guiada per Shami Mendiratta a Vila Adelaida (Santa Pola), on es troba l'obra que il·lustrà la portada de *La Rella 35*.